

Dijkversterking Eiland van Dordrecht West (perceel 1)

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport

20 november 2008 / rapportnummer 2155-27

1. HOOFDPUNTEN VOOR HET MILIEUEFFECTRAPPORT

Het waterschap Hollandse Delta heeft het voornemen om een dijkverbetering uit te voeren aan de primaire waterkering van het Eiland van Dordrecht West (dijk langs de Kil). In de veiligheidstoetsing van 2006 is gebleken dat het gehele dijkvak van km 22,6 tot km 28,9 niet voldoet aan de gestelde veiligheidsnormen. Voor de dijkverbetering dient een Dijkversterkingsplan opgesteld te worden. Ter onderbouwing van de besluitvorming wordt de procedure van de milieueffectrapportage (m.e.r.) doorlopen.¹ Gedeputeerde Staten van de Provincie Zuid-Holland zijn bevoegd gezag in het kader van deze m.e.r. procedure.

De Commissie beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het milieueffectrapport (MER). Dat wil zeggen dat het MER onvoldoende basis biedt voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming, als de volgende informatie ontbreekt:

- Een beschrijving van de knelpunten voor de inpassing van het voornemen die voortkomen uit reeds geplande en te voorziene ruimtelijke ontwikkelingen in het plangebied. Daarbij moet duidelijk onderscheid gemaakt worden tussen ontwikkelingen waarover besluiten zijn genomen en voorgenomen ontwikkelingen².
- Een beschrijving van de ontwikkeling van de alternatieven, onderbouwd vanuit de doelstellingen van het Waterschap (veilig, robuust en duurzaam), en vanuit de wens de dijkversterking in te passen met andere (geplande) ruimtelijke ontwikkelingen.
- Een meest milieuvriendelijk alternatief (mma) waarin aandacht wordt besteed aan nieuwe ruimtebesparende technieken, mogelijkheden voor medegebruik voor andere bestemmingen, recreatief medegebruik en kansen voor natuurontwikkeling.
- Een goede en publieksvriendelijke samenvatting, voorzien van overzichtelijk en 'leesbaar' kaartmateriaal.

In de volgende hoofdstukken geeft de Commissie in meer detail weer welke informatie in het MER moet worden opgenomen. De Commissie bouwt in haar advies voort op de startnotitie. Dat wil zeggen dat in dit advies niet wordt ingegaan op de punten die naar de mening van de Commissie in de startnotitie voldoende aan de orde komen.

2. ACHTERGROND EN BESLUITVORMING

2.1 Probleemstelling

De probleem- en doelstelling van het plan zijn in de startnotitie expliciet verwoord. Het dijkvak van hectometerpaal 22,6 tot 28,9 voldoet volgens een in 2006 uitgevoerde toetsing niet aan de gestelde veiligheidsnormen voor de as-

¹ Voor nadere projectgegevens en bijzonderheden wordt verwezen naar bijlage 1 en voor een overzicht van zienswijzen en adviezen naar bijlage 2.

² Zoals de gemeentelijke plannen voor de Westelijke Dordtse Oevers (WDO) om de westelijke bedrijventerreinen Dordtse Kil I tot en met IV te ontwikkelen tot een alternatief voor de bovenregionale (havengerelateerde) vraag van de Hoekse Waard.

pecten macrostabiliteit binnenwaarts en zettingsvloeiingsgevoeligheid. In het MER dient voor het hele dijkvak duidelijk te worden gemaakt wat het huidige tekort aan veiligheid is onder maatgevende omstandigheden, inclusief die ten aanzien van dijkhoogte. Daarnaast dient aangegeven te worden welke tekorten aanwezig zijn bij een toetsing aan de randvoorwaarden voor 2060, rekening houdend met toekomstige ontwikkelingen en onzekerheden.

De gemeente Dordrecht heeft het voornemen om samen met het Rijk de westelijke bedrijventerreinen Kil I t/m IV te ontwikkelen tot een alternatieve locatie voor de bovenregionale (havengerelateerde) vraag van de Hoekse Waard.³ Geef in het MER een overzicht van de ruimtelijke problemen en knelpunten die door de dijkversterking in relatie tot dit project ontstaan.

2.2 Beleidskader en te nemen besluiten

In hoofdstuk 3 van de startnotitie is ingegaan op diverse beleidskaders die relevant zijn voor het voornemen. Besteed in het MER daarnaast ook aandacht aan:

- gemeentelijke bestemmingsplannen en –bouwverordening;⁴
- Wet aanvullende regels veiligheid wegtunnels;⁵
- Wet vervoer gevaarlijke stoffen;⁶
- Nationaal Bestuursakkoord Water en hoe dit geïmplementeerd wordt in waterplannen van rijk, provincie en waterschap.

Geef in het MER aan tot welke randvoorwaarden en uitgangspunten deze beleidskaders en de wet- en regelgeving leiden en wat de consequenties voor (onderdelen van) het voornemen zijn.

In de startnotitie staat in hoofdstuk 1 beschreven aan welk(e) besluit(en) de m.e.r.-procedure is gekoppeld. Neem deze in het MER over en geef aan welke (vervolg)besluiten voor de verschillende onderdelen van het voornemen genomen moeten worden. Bespreek daarbij welke instanties daarvoor het bevoegd gezag zijn. Geef in het MER tevens een beknopt overzicht van de diverse vergunningen en ontheffingen die noodzakelijk zijn voor het uitvoeren van de werkzaamheden.

Beschrijf in het MER de ruimtelijke ontwikkelingen in het studiegebied waarbij, naast de in de startnotitie genoemde ontwikkelingen, ook aandacht wordt besteed aan het project Westelijke Dordtse Oevers (WDO) als alternatieve locatie voor de bovenregionale (havengerelateerde) vraag van de Hoekse Waard. Betrek daarin de te onderzoeken wegontsluitingsvarianten van de bedrijventerreinen Dordtse Kil I t/m IV.⁷ Geef aan of, en zo ja hoe de dijkversterking op de WDO, als alternatieve locatie voor de Hoekse Waard, afgestemd zal worden en welke aannames en besluiten daaraan ten grondslag liggen.

³ Zie zienswijze 4, bijlage 2.

⁴ Zie zienswijze 4, bijlage 2.

⁵ Zie zienswijze 3, bijlage 2.

⁶ Zie zienswijze 3, bijlage 2.

⁷ Zie zienswijze 4, bijlage 2.

3. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

3.1 Algemeen

Beschrijf de voorgenomen activiteit zo gedetailleerd als nodig is om een goede effectbeschrijving mogelijk te maken. Geef in het MER waar relevant inzicht in:

- de activiteiten die plaatsvinden in de realisatiefase (aanleg/inrichting) en de gebruiksfase (beheer, onderhoud en gebruik);
- de benodigde hoeveelheden zand, klei en eventueel andere materialen⁸ en de kwaliteit (zowel fysisch als chemisch) van de te gebruiken grond. Geef door middel van een grondbalans aan in hoeverre grond van buiten het plangebied moet worden aangevoerd;
- de wijze van aanvoer en aanbrengen van de benodigde materialen;
- de fasering voor de realisatie van hoofdactiviteiten;
- aanwezige lokale verontreinigingen (al dan niet gesaneerd) die van invloed kunnen zijn op de alternatief ontwikkeling;
- eventuele aanpassing van het binnendijkse watersysteem voor behoud van waterafvoer en drooglegging.

3.2 Alternatieven

In de startnotitie worden twee oplossingsrichtingen gepresenteerd: Buitendijks en Binnendijks. Tijdens een locatiebezoek⁹ werd toegelicht en geconstateerd dat er voor de buitendijkse oplossingsrichtingen nauwelijks ruimte beschikbaar is. Voor binnendijkse oplossingen bestaan verschillende knelpunten (woongemeenschap Wieldrecht, bedrijventerreinen Kil I en II, de Kiltunnel, het Gemaal Loudon en het tankstation aan de A16 naast de HSL tunnel) als gevolg van de beperkt aanwezige vrije ruimte. De Commissie adviseert om de verkenning van mogelijkheden voor oplossingsrichtingen in een breed perspectief te plaatsen om daarmee maatwerk te kunnen leveren op plaatsen waar dit vanuit het behoud van binnen- en/of buitendijkse functies gewenst is. Daarbij dient gekeken te worden naar:

- oplossingen in grond met minimaal ruimtebeslag (bijvoorbeeld door toepassing van steilere taluds),
- constructieve oplossingen (zoals combinaties van grond met stalen damwanden);
- oplossingen met behulp van grondverbeteringsmethoden (zoals Mixed in Place, dijkdeuvels en dijkvernageling);
- mogelijkheden voor buitenwaartse oplossingsrichtingen in het dijkvak Transberg.¹⁰

Voor het scenario waarin de plannen voor de inrichting van de bedrijventerreinen op de Westelijke Dordtse Oever als alternatief voor de Hoekse Waard doorgaan, kan worden overwogen een extra alternatief te ontwikkelen. In dit alternatief kan naast de hierboven genoemde oplossingsrichtingen ook naar oplossingsrichtingen met meervoudig ruimtegebruik en robuust ontwerpen worden gekeken. Geef een overzicht van mogelijkheden voor ruimtelijke kwali-

⁸ Onder andere materialen wordt o.a. verstaan de stortsteen en de benodigde steenbezetting op het buitentalud.

⁹ De werkgroep van de commissie m.e.r. heeft op 20 oktober 2008 een bezoek gebracht aan het studiegebied, waar ook initiatiefnemer en bevoegd gezag bij aanwezig waren.

¹⁰ Zie zienswijze 8, bijlage 2.

teit die door de dijkversterking in relatie tot het project WDO kunnen ontstaan.

Verschillende ontwerpvarianten kunnen beoordeeld worden vanuit de doelstelling veilig, robuust en duurzaam, en vanuit een zoveel mogelijk ruimte besparende inpassing van de dijkversterking, afgestemd op andere (geplande) ruimtelijke ontwikkelingen. Kansrijke oplossingsrichtingen kunnen de basis vormen voor het mma en het voorkeursalternatief.

3.3 Meest milieuvriendelijk alternatief

De ontwerpvariant die het best inpasbaar is in huidige en geplande ruimtelijke ontwikkelingen kan de basis vormen voor het meest milieuvriendelijk alternatief (mma). De Commissie adviseert om in dit ontwikkelingsproces, naast de in de startnotitie genoemde bouwstenen voor het mma, ook aandacht te besteden aan:

- maatregelen om overlast tijdens de aanlegfase te verkleinen;
- mogelijkheden voor meer recreatief medegebruik;
- kansen voor natuurontwikkeling.

3.4 Referentie

In 2013 is naar verwachting de dijkversterking gerealiseerd. Gebruik de situatie in 2013 zonder dijkversterking als referentie voor het beschrijven van de milieugevolgen van de verschillende alternatieven. De Commissie sluit zich aan bij de definitie van de referentiesituatie in de startnotitie. Geef in het MER een helder overzicht van de autonome ontwikkelingen en de milieueffecten in het studiegebied van de alternatieven ten opzichte van deze referentie.

4. **BESTAANDE MILIEUSITUATIE EN MILIEUGEVOLGEN**

4.1 Bodem en water

Besteed in het MER aandacht aan:

- de aanwezige (geo)hydrologische situatie en mogelijke veranderingen daarin als gevolg van de maatregelen;
- de belastingtoename op aanwezige tunnels, kunstwerken en kabels en leidingen met een doorvertaling naar de veranderingen in grondspanningen ter plaatse van deze objecten;
- de zettingsgevoeligheid van de bodem en de optredende zettingen (inclusief klink) en verschillen hierin als gevolg van de maatregelen zowel ter plaatse van de dijk als in de directe omgeving ervan. Geef daarvan de consequenties aan voor de aanleg(hoogte) van de dijk en de mogelijke gevolgen voor aanwezige bebouwing;
- gevolgen door de samenstelling van de bestaande buitendijkse ophoging (fysische en chemische kwaliteit bodemmateriaal) in het dijkvak Transberg in de zone tegen de waterkering en aanwezige isolerende voorzieningen die onderdeel vormen van het gerealiseerde saneringssysteem ter plaatse. Vermeld in hoeverre deze ophoging geïntegreerd kan worden in de toekomstige waterkering.

- de gevolgen van het voornemen op de waterhuishouding en waterkwaliteit zowel binnen- als buitendijks en de klimaatbestendigheid van de gekozen oplossingen.

4.2 Natuur

Maak in het MER inzichtelijk welke maatregelen effecten kunnen hebben op de natuur.¹¹

Gebiedsbescherming

Geef in het MER een kaart met beschrijving van de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (PEHS) binnen het plan- en studiegebied. Vermeld op grond van welke natuurwaarden deze gebieden zijn begrensd en de natuurdoeltypen die zijn vastgelegd in vigerend beleid of worden nagestreefd. Beschrijf in het MER voor de PEHS gebieden het van toepassing zijnde beschermingsregiem en de consequenties die dit heeft voor het voornemen.

Geef in het MER eveneens een kaart met beschrijving van de Natura 2000 gebieden in de nabije omgeving van het plangebied. Vermeld de instandhoudingsdoelstellingen voor soorten (en habitats) waarvoor deze Natura 2000-gebieden zijn aangewezen en de staat van instandhouding waarin deze soorten (en habitats) verkeren. In het MER dient beschreven te worden of er kans bestaat dat de activiteiten leiden tot significant negatieve gevolgen voor de Natura 2000-gebieden. Indien die niet met zekerheid uitgesloten kunnen worden geldt dat een passende beoordeling opgesteld moet worden en opgenomen in het MER. Daarbij moeten ook cumulatieve gevolgen van andere activiteiten worden betrokken, waaronder bestaand gebruik.

Soortenbescherming

Beschrijf welke door de Flora- en faunawet beschermde soorten te verwachten zijn in het plangebied en geef aan tot welke categorie deze soorten behoren¹². Ga in op de mogelijke gevolgen van het voornemen op de standplaats (planten) of het leefgebied (dieren) van deze soorten en bepaal in hoeverre verbodsbepalingen¹³ mogelijk overtreden worden. Geef aan of er sprake kan zijn van het aantasten van de gunstige staat van instandhouding van de soort vanwege de voorgenomen activiteit. Beschrijf mitigerende maatregelen die de aantasting kunnen beperken of voorkomen.

4.3 Overige milieuaspecten

Volg voor de milieueffecten van overige onderdelen (landschap, cultuurhistorie, archeologie, leefomgeving en verkeer) de in de startnotitie genoemde werkwijze.

¹¹ Op de website www.minlnv.nl/natuurwetgeving is uitgebreide informatie te vinden over de gebieden- en soortenbescherming, waaronder de systematiek van de Flora en faunawet en de vereisten voor het verkrijgen van ontheffingen voor verboden handelingen.

¹² Er wordt onderscheid gemaakt tussen de categorieën: tabel 1 (algemeen), 2 (overig) en 3 (Bijlage IV HR/ bijlage 1 AMvB) soorten en vogels.

¹³ art. 8 (planten) en 9 - 12 (dieren) van de Flora en faunawet.

5. OVERIGE ASPECTEN

Voor de onderdelen 'vergelijking van alternatieven', 'leemten in milieu-informatie' en 'samenvatting van het MER' heeft de Commissie geen aanbevelingen naast de wettelijke voorschriften.

BIJLAGE 1: Projectgegevens

Initiatiefnemer: Waterschap Hollandse Delta (WSHD)

Bevoegd gezag: Gedeputeerde Staten van de Provincie Zuid-Holland

Besluit: Goedkeuring van het dijkversterkingplan conform de Wet op de Waterkering (Wwk)

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: C12.2

Activiteit: Het versterken van de primaire waterkering van het Eiland van Dordrecht West (dijk langs de Kil). In de veiligheidstoetsing van 2006 is gebleken dat het gehele dijkvak van km 22,6 tot km 28,9 niet voldoet aan de gestelde veiligheidsnormen.

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advisering:

- Startnotitie m.e.r. Dijkversterking Eiland van Dordrecht West (perceel 1)

De Commissie heeft kennis genomen van de inspraakreacties en adviezen, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Dit advies verwijst naar een reactie als die nieuwe inzichten naar voren brengt over specifieke lokale milieuomstandigheden of te onderzoeken alternatieven. Een overzicht van de inspraakreacties is opgenomen in bijlage 2.

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure in De stem van Dorcht van: 17 september 2008

advies aanvraag: 16 september 2008

ter inzage legging: 22 september tot en met 20 oktober

richtlijnenadvies uitgebracht: 20 november 2008

Werkwijze Commissie bij richtlijnenadvies/advies reikwijdte en detailniveau:

In dit advies geeft de Commissie aan welke onderwerpen naar haar mening behandeld dienen te worden in het MER en met welke diepgang. De Commissie neemt hierbij de startnotitie als uitgangspunt

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen. De werkgroepsamenstelling bij het onderhavige project is als volgt:

ir. B. Barten (werkgroepsecretaris)

ir. J.H.J. van der Gun

M.A.J. van der Tas (voorzitter)

ir. R.F. de Vries

drs. H.A.T.M. van Wezel

BIJLAGE 2: Lijst van inspraakreacties en adviezen

1. J. van der Eijk, Dordrecht
2. R.J.C. Eijkelenboom & W.H. Eijkelenboom-Frenkel, Dordrecht
3. Wegschap Tunnel Dordtse Kil, Dordrecht
4. Gemeente Dordrecht, Dordrecht
5. Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten, Amersfoort
6. A.P. Roolvink, Dordrecht
7. IPCO Vastgoed BV, Dordrecht
8. C.L. Kaijen, Dordrecht

**Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport
Dijkversterking Eiland van Dordrecht West (perceel 1)**

Het waterschap Hollandse Delta heeft het voornemen om een dijkverbetering uit te voeren aan de primaire waterkering van het Eiland van Dordrecht West (dijk langs de Kil). Voor de dijkverbetering wordt een Dijkversterkingsplan opgesteld. Ter onderbouwing van de besluitvorming wordt de procedure van de milieueffectrapportage (m.e.r.) doorlopen. Gedeputeerde Staten van de Provincie Zuid-Holland zijn bevoegd gezag in deze procedure.

ISBN: 978-90-421-2545-2